

Alkoholitutkimukselle edelleen vankka tarve

ALIO

Nina Rehn-Mendoza

Suomalaisia alkoholipoliittikkaa vapautetaan. Hallituksessa keskustellaan uudesta alkoholilainsäädännöstä, jonka myötä Alkon aukioloajat pitenisivät ja vahvaa olutta sekä niin kutsuttuja limuviinoja saisi myydä tavallisissa kaupissa. Tämä kehitys ei koske vain Suomea – monessa muussakin Pohjoismaassa alkoholipoliittikkaa ollaan vapauttamassa samanaikaisesti kuin alkoholitutkimusta leikataan.

Suomessa kuolee vuosittain noin 2 000 ihmistä alkoholiperäisiin sairauksiin tai alkoholistajohtuvissa onnettomuuksissa. Alkoholialkuttavien lisäksi seurauksista kärsivät muun muassa sikiöt, lapset ja muut läheiset, työkaverit sekä liikenneonnettomuuksien uhrin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) arvioi, että voimaan astuessaan uusi alkoholilaki aiheuttaisi vuosittain vähintään 150 alkoholiperäistä kuolemaa sekä 1 500 alkoholistajohtuvaa sairaa lakäyntiä enemmän kuin aiemmin.

Tutkimuksen ansiosta tiedämme, että alkoholin aiheuttamien haittojen ehkäiseminen perustuu kolmeen seikkaan: alkoholin saatavuuden rajoittamiseen, alkoholijuomien vähäiseen näkyvyyteen sekä hinta- ja verosäätelyyn. Pohjoismaisilla tutkijoilla on tähän asti ollut tärkeä asema alkoholipoliittikkaa koskevassa keskustelussa. Tämä asema on nyt heikkenemässä, kun nimekkäät vanhemmat tutkijat jäävät eläkkeelle eikä heidän virkojaan enää täytetä.

Alkoholitutkijoiden mahdollisuudet luoda perustaa objektiivisille päätöksille ovat heikentyneet kaikissa Pohjoismaissa, mikä on antanut alkoholiteollisuudelle ja lobbareille yhä

huom.

ALKOHOLI-TUTKIMUS.

Alkoholitutkijoiden mahdollisuudet luoda perustaa objektiivisille päätöksille ovat heikentyneet kaikissa Pohjoismaissa, mikä on antanut alkoholiteollisuudelle ja lobbareille yhä enemmän tilaa vaikuttaa kehitykseen.

yhä enemmän tilaa vaikuttaa kehitykseen.

Suomessa on vähennetty alkoholitutkimuksen virkoja, Ruotsissa alkoholipoliittikan tutkimusta ei ole nähty tärkeänä ja Norjassa aiemmin itsenäiset alkoholi- ja huume-tutkimusyksiköt on liitetty osaksi kansanterveyslaitosta. Islannissa luovuttiin kriisivuosien aikana alkoholikäytön tilastoimista, vaikka järkevempää olisi ollut seurata huolellisesti yhteiskunnalle kalliiksi tulevan riskikulutuksen kehitystä. Tanskassa alkoholi- ja huume-tutkimuksen resurssit ovat pysyneet jokseenkin ennallaan, mutta alkoholipoliittisessa tutkimuksessa ei ole käsitelty kansallisten rajoitusten vaikutuksia.

Ilman korkealaatuista tutkimusta meillä ei ole riittävää perustaa tehdä tulevaisuutta koskevia alkoholipoliittisia päätöksiä. Yksinkertaisena esimerkinä mainittakoon suomalainen tutkimus, joka julkaistiin vastikään tieteellisessä aikakauslehdessä

Drugs, education, prevention and policy. Tutkimus osoittaa, että alkoholin ostonikärajoja kontrolloitiin valtion monopoleissa 92 prosentissa tapauksista kun taas elintarvikeliiketoimissa ja muissa olutta myyvissä liikkeissä prosentiosuus jäi 49:ään. Tällaiset tosiasiat ovat merkittäviä, kun poliitikot tekevät alkoholipoliittisia päätöksiä.

Kun itsenäisiä tutkimusyksiköitä yhdistetään ja resursseja pienennetään muutoksilla voi olla kauaskantoisia seurauksia tutkimuksen laadulle, joka tällä hetkellä on korkeaa kansainvälistä tasoa. Alkoholipoliittiseen tutkimukseen tarvitaan julkista rahoitusta.

Toinen tärkeä tekijä päätöksissä tehtäessä on avoin, tiedostava ja julkinen keskustelu alkoholipoliittikan seurauksista. Ruotsissa vapautuminen tapahtuu ilman merkittävää julkista keskustelua. Islannissa keskustellaan alkoholin monopolin luopumisesta, ja hallitus pohtii monopolin tulevaisuutta. Samanaikaisesti

70 prosenttia islantilaisista vastustaa monopolin purkamista. Tanskassa alkoholikäyttö nähdään vahvemmin yksityisalan kuin muissa Pohjoismaissa. Norjalaiset tukevat rajoittavaa alkoholipoliittikkaa voimakkaasti. Siitä huolimatta alkoholin saatavuutta halutaan siellä helpottaa.

Vapauttamisen puolesta puhujien ei tarvitse perustella valinnanvapauden ja yritysten oikeuksien puolustamistaan niitä vastaan, jotka puhuvat hyvinvoinnin ja kansanterveyden suojelemisesta.

Pohjoismainen hyvinvointikeskus haastaa Pohjoismaiden poliitikkoja edistämään alkoholipoliittista keskustelua ja osallistumaan siihen aktiivisesti. Toivomme, että Pohjoismaiden hallitukset jatkossakin tukisivat alkoholipoliittista tutkimusta, joka antaa hyvän perustan päätöksenteolle.

Kirjoittaja on toiminnanjohtaja ja varajohtaja Pohjoismaisessa hyvinvointikeskuksessa.